

Sygn. akt: I C 31/20

WYROK

W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 18 listopada 2020 roku

Sąd Rejonowy w (...) I Wydział Cywilny w składzie:

Przewodniczący:	Sędzia Sylwia Piasecka
Protokolant:	Pracownik biurowy Daria Szczodrowska

po rozpoznaniu w dniu 18 listopada 2020 roku w (...)

na rozprawie

sprawy

z powództwa (...) S. z siedzibą w G.

przeciwko A. B. (1), K. D., A. K., E. S.

o zapłatę

1. umarza postępowanie co do kwoty 2.399,69 zł (słownie: dwa tysiące trzysta dziewięćdziesiąt dziewięć złotych sześćdziesiąt dziewięć groszy),
2. oddała powództwo w pozostałym zakresie.

Sygn. akt I C 31/20

UZASADNIENIE

Powód – (...) S. z siedzibą w G., reprezentowany przez profesjonalnego pełnomocnika w osobie radcy prawnego, wniósł pozew przeciwko A. B. (1), K. D., A. K. i E. S. o orzeczenie nakazem zapłaty, że pozwani mają zapłacić solidarnie powodowi kwotę 20.186,59 złotych z odsetkami umownymi naliczanymi według zmiennej stopy procentowej stanowiącej czterokrotność stopy kredytu lombardowego NBP, nie wyższej jednak niż dwukrotność sumy stopy referencyjnej NBP i 5,5 punktów procentowych (odsetki maksymalne za opóźnienie, od dnia wniesienia pozwu do dnia zapłaty oraz o orzeczenie, że zobowiązanie wynikające z nakazu zapłaty wydanego na podstawie niniejszego pozwu jest solidarne ze zobowiązaniem dłużnika solidarnego H. S., wynikające z prawomocnego wyroku wydanego przez Sąd Rejonowy w (...) z dnia 14 września 2018 roku, w sprawie I C (...), a nadto o zasądzenie od pozwanych na rzecz powoda solidarnie kosztów procesu według norm przepisanych.

W uzasadnieniu wskazał, że (...) S., w ramach prowadzonej przez siebie działalności, udzieliła pożyczki w kwocie 25.000,00 zł na nazwisko S. K., na podstawie umowy z dnia 18 czerwca 2014 roku, której pożyczkobiorca nie spłacał. Pożyczka została poręczona przez S. H.. Powód podkreślił, że zgodnie z umową, przedmiotowa pożyczka miała być zwrócona w miesięcznych ratach.

Poręczycielką z tytułu udzielonej pożyczki była S. H., w stosunku do której powód uzyskał prawomocny wyrok wydany przez Sąd Rejonowy w (...), Wydział I Cywilny, którym zasądzona została wobec niej należność z tytułu umowy

pożyczki o nr (...) z dnia 18 czerwca 2014 roku. Strona powodowa podkreśliła, że odpowiedzialność S. K. i S. H., jako poręczycielki, była odpowiedzialnością solidarną.

Powód podniósł nadto, że w przypadku powstania zadłużenia przeterminowanego, a takie ma miejsce zgodnie z Regulaminem (...) z chwilą niespłacenia kredytu lub jego raty w terminie, dokonywane przez pożyczkobiorców wpłaty są zaliczane przede wszystkim na pokrycie odsetek i kosztów, a dopiero w dalszej kolejności kapitał pożyczki (bazę). Na podstawie Regulaminu (...) w skład niespłaconej należności z tytułu umowy pożyczki wchodzi także koszty windykacji w tym opłaty za upomnienia oraz wezwania do zapłaty. W razie opóźnienia w zapłacie powodowi należą się umowne odsetki karne. Wysokość umownych odsetek karnych, zgodnie z Regulaminem (...), ustalana jest według zmiennej stopy procentowej obowiązującej w danym okresie, stanowiącej czterokrotność stopy kredytu lombardowego Narodowego Banku Polskiego. Ograniczenie umownych odsetek karnych do odsetek maksymalnych za opóźnienie wynika z przepisu art. 481 § 2 (1) k.c. Naliczane przez powoda umowne odsetki karne w okresie od dnia 1 stycznia 2016 roku do dnia wniesienia pozwu, uwzględniają ograniczenie do odsetek maksymalnych za opóźnienie (w okresie od 1 stycznia 2016 roku do dnia wniesienia pozwu wysokość odsetek stanowiąca czterokrotność stopy kredytu lombardowego wynosiła 10%, natomiast dwukrotność sumy stopy referencyjnej Narodowego Banku Polskiego i 5,5 punktów procentowych wyniosła 14%).

Powód wskazał również, że w dniu 29 stycznia 2017 roku pożyczkobiorca zmarł, nie regulując należności wynikających z zawartej z pożyczkodawcą przedmiotowej umowy. Zgodnie z Regulaminem Udzielania Kredytów i Pożyczek (...) im. (...) roszczenie o zwrot pożyczki staje się wymagalne z dniem ustania członkostwa pożyczkobiorcy, a takie ma miejsce w chwili śmierci. Ponadto zgodnie z przepisem art. 25 § 1 ustawy z dnia 16 września 1982 roku Prawo spółdzielcze (Dz.U. 2003, Nr 188, poz. 1848) członka zmarłego skreśla się z rejestru członków spółdzielni ze skutkiem od dnia, w którym nastąpiła śmierć, a w myśl art. 35 ustawy z dnia 5 listopada 2009 roku o spółdzielczych kasach oszczędnościowo – kredytowych w razie usłania członkostwa roszczenie o zwrotu pożyczki lub kredytu staje się wymagalne z dniem ustania członkostwa. Postawienie pożyczki w stan natychmiastowej wymagalności powoduje obowiązek bezzwłocznej spłaty całego zadłużenia z tytułu wykorzystanej pożyczki wraz z należnymi odsetkami i innymi kosztami. Zatem, co należy podkreślić, również po dniu wymagalności zadłużenia powódka ma prawo do naliczania odsetek karnych od całości niespłaconego kapitału pożyczki.

W wyniku przeprowadzonego postępowania spadkowego wydane zostało w dniu 28 sierpnia 2017 roku przez Sąd Rejonowy w (...), I Wydział Cywilny, postanowienie (sygn. akt I Ns (...)) o stwierdzeniu nabycia spadku po pożyczkobiorcy, na mocy którego spadek po nim wprost nabyły pozwane B. A., D. K., K. A. i S. E.. Jako spadkobierczyni pożyczkobiorcy stały się one dłużniczkami solidarnymi powoda w zakresie niezapłaconej przez spadkodawcę pożyczki. Stosownie do przepisu art. 1034 § 1 k.c. do chwili działu spadku spadkobiercy ponoszą solidarną odpowiedzialność za długi spadkowe. Z informacji posiadanych przez powoda, wynika że dział spadku po S. K. nie został przeprowadzony, nie sporządzono też spisu inwentarza.

Powód zauważył nadto, że zobowiązanie dochodzone na podstawie niniejszego pozwu jest solidarne z zobowiązaniem dłużnika solidarnego S. H., wynikającym z wyroku wydanego przez Sąd Rejonowy w Czuchowie z dnia 14.09.2018 r., sygn. akt I C 861/17 upr. Zgodnie bowiem z treścią art. 366 k.c. zwolnienie dłużników wspólnie zobowiązanych ze świadczenia na rzecz wierzyciela (solidarność bierna) następuje dopiero w momencie zaspokojenia wierzyciela przez któregokolwiek z dłużników. Do tego momentu wierzyciel może sponiewa świadczenia od wszystkich dłużników lub tylko niektórych z nich, wybór w tym zakresie pozostaje po stronie wierzyciela, ma to również swojej odzwierciedlenie w prawie procesowym, bowiem w przypadku wytoczenia powództwa wobec dłużników solidarnych zachodzi między nimi stosunek współuczestnictwa materialnego, a nie współuczestnictwa koniecznego, które wymagałoby występowania po stronie pozwanych wszystkich dłużników (por. wyrok Sądu Najwyższego — Izba Cywilna z 2000-12-06, III CKN 1352/00). Za słuszny należy uznać pogląd wyrażony przez K. P. (Z..Pub.D..2007.2.60 "Solidarność dłużników". Teza nr 2), że solidarność po stronie dłużników stanowi niewątpliwie element wzmacniający

pozycji wierzyciela w stosunku obligacyjnym. Możliwe bowiem — aż do momentu wykonania zobowiązania - adresować swoje świadczenie do dowolnie wybranego przez siebie dłużnika. [...] Ta swoboda wyboru nie jest w zasadzie obwarowana żadnymi ograniczeniami poza nadużyciem prawa podmiotowego (art. 5 k.c.), dalej autor podnosi, że skorzystanie przez wierzyciela z uprawnienia wyrażonego w art. 366 § 1 k.c., tj. świadczenia

Powód wskazał, że spadkobierca nabywa spadek z chwilą jego otwarcia, czyli z chwilą śmierci spadkodawcy, z mocy prawa (art. 924 i 925 k.c.). Wejście w ogół praw i obowiązków majątkowych spadkodawcy powoduje m.in., że spadkobierca ponosi odpowiedzialność za zobowiązania, których podmiotem był zmarły. Zgodnie z art. 922 § 1 k.c. na spadkobierców przechodzą prawa i obowiązki majątkowe wynikające ze stosunków zobowiązaniowych, których podmiotem był spadkodawca, niezależnie od źródła, z którego dany stosunek obligacyjny wypływa. Natomiast zgłoszone w pozwie roszczenie jest w istocie roszczeniem skierowanym w stosunku do masy spadkowej, a raczej do osób, które wraz ze śmiercią spadkodawcy wstąpiły w jego prawa i obowiązki. Powód pragnie wskazać, iż w świetle obowiązujących przepisów prawnych przyjęcie spadku powoduje, iż od tej chwili następcą prawnym ponosi odpowiedzialność całym swoim majątkiem. Na podkreślenie zasługuje w ocenie powoda okoliczność, iż spadek jest to ogół praw i obowiązków należących do spadkodawcy w chwili jego śmierci i przechodzących na jego następców prawnych, a zatem, co do zasady wchodzi ona w sytuację prawną w jakiej znajdował się spadkodawca, a dziedziczeniu podlegają prawa i obowiązki wynikające ze stosunków cywilnoprawnych (umów o charakterze cywilnoprawnym np. pożyczki czy też poręczenia). Skoro zaś tak, to odpowiedzialność pozwanych, którzy przyjęli spadek, kształtuje się identycznie jak samego spadkodawcy. Ponoszą oni zatem pełną odpowiedzialność za uregulowanie wobec wierzycieli spadkowych należności głównej i odsetek w takim zakresie, jak wynikało to z umowy ze spadkodawcą. Strona powodowa pragnie również podkreślić, iż ujemne następstwa niespłacenia przez pożyczkobiorcę pożyczki nie mogą być usuwane przez zastosowanie art. 5 k.c. (wyrok Sądu Najwyższego z dnia 24 kwietnia 1997 roku, II CKN 118/97, OSP 1998).

Powód zauważył nadto, że w zakresie obowiązku wynikającego z art. 187 par. 1 pkt 3 kpc, po wezwaniu do zapłaty pozwane kontaktowały się z powodem w sprawie zadłużenia, nie doprowadziło to jednak do zawarcia ugody. Ponadto powód wezwał pozwane do zapłaty całej należności z tytułu niezapłaconej pożyczki, jednakże pozwane nie zaspokoili wskazanego w nim żądania powoda. W związku z powyższym powód zmuszony został do wystąpienia na drogę sądową w celu odzyskania powyższej należności.

Koszty upomnień i koszty windykacji zostały ustalone na podstawie uchwały Zarządu (...) ustanawiającej stawki opłat za wezwania. Pożyczkobiorca zawierając umowę pożyczki potwierdził zapoznanie się z wysokością kosztów, które będą go obciążać w razie nieterminowego regulowania rat pożyczki. Wysokość zadłużenia stanowi sumę następujących kwot, a mianowicie, kapitał pożyczki 17.720,60 złotych, odsetki karne do dnia wniesienia pozwu i wynikające z zaległości w spłacie rat pożyczki oraz naliczonych od kwoty całego niespłaconego kapitału pożyczki od dnia następującego po dniu wymagalności oraz zwykle, naliczanych zgodnie z treścią umowy, co w konsekwencji stanowi na dzień wniesienia pozwu sumę 2.465,99 złotych. Jednocześnie powód wskazał, że precyzuje swe żądanie w zakresie odsetek i wnosi o zasądzenie na jego rzecz kwoty 20.186,59 zł wraz z odsetkami za przeterminowanie zapłaty w wysokości czterokrotności stopy kredytu lombardowego NBP, nie wyższej jednak niż dwukrotność sumy stopy referencyjnej Narodowego Banku Polskiego i 5,5 punktów procentowych (odsetki maksymalne za opóźnienie) w stosunku rocznym od dnia wniesienia pozwu do dnia zapłaty zgodnie z Regulaminem (...) stanowiącym, iż od niespłaconego w całości lub w części kapitału, a od dnia wniesienia powództwa od całości zadłużenia, pobierane są odsetki wg stopy procentowej obowiązującej w danym okresie dla należności przeterminowanych.

W odpowiedzi na pozew pozwane, reprezentowane przez profesjonalnego pełnomocnika w osobie radcy prawnego, przed wdaniem się w spór, wniosły o skierowanie sprawy do mediacji, w szczególności z uwagi na wskazywaną przez powódkę okoliczność wydania przez Sąd Rejonowy w (...) wyroku zasądzonego przeciwko matce pozwanych, H. S. jako poręczycielowi zobowiązania oraz faktu iż dochodzona przez powoda wierzytelność może stanowić dług spadkowy.

Odnosząc się natomiast do meritum, pozwane wniosły o oddalenie powództwa w całości oraz o zasądzenie od powódki na rzecz pozwanych solidarnie zwrotu kosztów postępowania wg norm przepisanych.

Pozwane zakwestionowały roszczenie powódki co do zasady i co do wysokości, jak również skuteczne zawarcie umowy pomiędzy powódką a K. S.. Zawarcie umowy wymaga złożenia przez obie strony zgodnych oświadczeń woli, z tym zastrzeżeniem, że w przypadku umów pożyczek wymagana jest forma pisemna. Z materiału dowodowego zaferowanego przez powódkę nie wynika, aby takowe oświadczenie woli zostało złożone. W szczególności wskazały, że w imieniu powódki, reprezentowanej rzekomo przez osoby wymienione w pierwszej części wzorca umownego, (brak jakichkolwiek umocowań), miała działać spółka prawa handlowego, reprezentowana z kolei przez pośrednika kredytowego, którego danych już nie zawarto na wzorcu umownym. Z niczego więc nie wynika, aby zostało złożone zgodne oświadczenie woli stron umowy, a jest to warunek niezbędny do tego, aby umowa cywilnoprawna została zawarta. Pozwane zakwestionowały również wykonanie umowy kredytu wskazując, że umowa kredytu co do zasady ma charakter konsensualny. Z oferowanego natomiast materiału dowodowego wynika, że również wzorzec umowny, który ma być podstawą materialnoprawną roszczenia, nie wychodzi poza tę zasadę. Podstawowym obowiązkiem kredytobiorcy jest wypłata (przeniesienie na własność) lub udostępnienie określonych umową środków na rzecz kredytobiorcy. Dopiero wówczas może powstać roszczenie kredytodawcy o zwrot kredytu (por. m.in. Sąd Najwyższy w wyroku z dnia 16 grudnia 2005 r. w sprawie III CK 314/05, SA w Białymstoku w wyroku z dnia 25 lutego 2015 r. w sprawie I ACa 546/14, SA w Szczecinie w wyroku z dnia 01 czerwca 2017 r. w sprawie I ACa 1017/16). Sama pożyczka ma bowiem charakter konsensualny, zaś obowiązek wydania przedmiotu pożyczki jest pochodną zawarcia umowy. Fakt wykonania umowy nie może wynikać zatem z samego ewentualnego faktu jej zawarcia (tak Sąd Apelacyjny w Szczecinie w wyroku z dnia 20 maja 2015 roku w sprawie I ACa 904/14). Na podstawie materiału dowodowego przedłożonego przez powoda nie sposób jednak w sposób jednoznaczny ustalić, by na rzecz kredytobiorcy zostały wypłacone na podstawie umowy pożyczki, na którą powołuje się powódka, jakiegokolwiek środki.

W ocenie pozwanych to na stronie powodowej, która w niniejszej sprawie domaga się spłaty kredytu spoczywa obowiązek udowodnienia ewentualnej wykonania umowy, na którą się powołuje. Z przedłożonego przez powoda materiału dowodowego w żadnej mierze nie wynika jednak, by ewentualna umowa pożyczki, na którą powódka się powołuje została wykonana przez jego ewentualnego poprzednika prawnego lub przez niego samą. Istotnym w kontekście niniejszej sprawy pozostaje, że strona powodowa domaga się spłaty kredytu. Swoje roszczenie opiera ona zatem na twierdzeniu, że zwrot ten jest należny, a więc tym samym na twierdzeniu, przekazała kredytobiorcy przedmiot umowy kredytu. Jak zostało bowiem wskazane wyżej, kredytodawca nie może domagać się zwrotu środków finansowych bez ich poprzedniej wypłaty. Skoro z twierdzeń o wykonaniu umowy kredytu powód wywodzi skutki prawne - a więc roszczenie o zwrot kredytu przez następców prawnych rzekomego kredytobiorcy, to zgodnie z art. 6 k.c. właśnie na powodzie spoczywa obowiązek udowodnienia zasadności jego twierdzeń. Pozwane podkreśliły, że w niniejszej sprawie powód będący stroną inicjującą proces nie wykazał okoliczności faktycznych uzasadniających zgłoszone przez niego żądanie - w tym nie wykazał, by umowa kredytu, na którą się powołuje, została zawarta skutecznie oraz wykonana przez pożyczkodawcę. W aktach sprawy brak jest jakiegokolwiek dowodu na tę okoliczność. Za dowód na wykonanie umowy kredytu nie sposób uznać tabeli zatytułowanej „raport spłaty na dzień 2020-01-08”. W pierwszej kolejności wskazania wymaga, że raport ten nie wykazuje związku z rzekomą umową kredytu, na którą powołuje się powód (powód powołuje się na umowę nr (...), tymczasem raport ma dotyczyć umowy (...)\ (...)\ 1). Ponadto jest to dokument prywatny, dokumentujący jedynie, że osoba pod nim podpisana złożyła oświadczenie woli/wiedzy o określonej w dokumencie treści, co jednak nie oznaczałoby, że dane oświadczenie woli/wiedzy oparte jest na prawdzie. Przedłożone przez powoda oświadczenie samo w sobie budzi wątpliwości i sprawia raczej wrażenie dokumentu przygotowanego na potrzeby procesu. Natomiast, jak wynika z utrwalonej linii orzeczniczej, treść oświadczenia zawartego w dokumencie prywatnym nie jest objęta domniemaniem zgodności z prawdą zawartych w nim twierdzeń. Sam dokument prywatny nie jest zatem dowodem rzeczywistego stanu rzeczy (wyrok Sądu Rejonowego dla Łodzi-Widzewa z dnia 9 kwietnia 2019 roku, w sprawie VIII C 3046/18, wyrok Sądu Apelacyjnego w Białymstoku z dnia 19 marca 2019 roku, w sprawie I AGa 185/18). Wyciąg z ksiąg bankowych sam w sobie posiada niską wartość dowodową. Jak wskazuje bowiem Sąd Apelacyjny w Warszawie w wyroku z dnia 17 czerwca 2019 r. w sprawie VI ACa 324/19 dokumenty prywatne wykazują wysoką wartość dowodową w

przypadku gdy pochodzą od osoby, przeciwko której mają być użyte (okoliczność ta nie występuje w kontekście niniejszej sprawy). Dokumenty prywatne mają zaś znacznie mniejszą wartość dowodową, jeżeli miałyby przemawiać na rzecz strony, która go sporządziła. W niniejszej sprawie powód przedłożył zestawienie opatrzone podpisem osoby trzeciej, której poprzez brak umocowania nie sposób zidentyfikować. Sam raport pochodzi zatem nie od pozwanych lub rzekomego kredytobiorcy, lecz od powoda lub innej osoby niepowiązanej z pozwanymi. Wskazania wymaga także, iż na wynik postępowania w niniejszej sprawie bez wpływu pozostaje treść orzeczenia wydanego przez Sąd Rejonowy w (...) w sprawie I C (...). Zgodnie z treścią art. 375 k.c. „dłużnik solidarny może się bronić zarzutami, które przysługują mu osobiście względem wierzyciela, jak również tymi, które ze względu na sposób powstania lub treść zobowiązania są wspólne wszystkim dłużnikom, zaś wyrok zapadły na korzyść jednego z dłużników solidarnych zwalnia współdłużników, jeżeli uwzględnia zarzuty, które są im wszystkim wspólne. Za zarzut wspólny dla wszystkich dłużników solidarnych należy uznać niewłaściwą formę umowy, nieskuteczność jej zawarcia lub jej niewykonanie. Na takie zarzuty powołują się pozwani w niniejszej sprawie. Współdłużnik solidarny, przeciwko któremu zapadło już prawomocne orzeczenie zasądzające świadczenie na rzecz wierzyciela, może, powołując się na wyrok, o którym mowa w art. 375 § 2 k.c., żądać na podstawie art. 840 § 1 pkt 2 k.p.c. pozbawienia w całości lub części albo ograniczenia wykonalności tytułu wykonawczego opartego na takim orzeczeniu (uchwała składu siedmiu sędziów SN - zasada prawna - z dnia 26 sierpnia 1965 roku, III CO 9/65). Nie można zatem uznać, że wyrok zasądzający dane roszczenie na rzecz jednego z dłużników solidarnych jest wiążący względem pozostałych.

Z daleko posuniętej ostrożności procesowej, w razie uwzględnienia roszczenia powoda, pozwane wniosły o rozłożenie zasądzonej kwoty na raty, zgodnie z treścią art. 320 kpc, w kwocie nie wyższej, niż 300,00 złotych, tj. kwocie odpowiadającej ratom ustalonym dla H. S..

W piśmie procesowym z dnia 14 lutego 2020 roku powód nie wyraził zgody na mediację lub zawarcie ugody, wskazując, że tylko prawomocne orzeczenie sądu stanowi dostateczną ochronę jego interesów. Ugoda sądowa bowiem nie ma waloru powagi rzeczy osądzonej, gdyż ta przynależna jest tylko prawomocnym orzeczeniom stanowiącym osądzenie sprawy, ale jest skuteczna i wiąże strony dopóki nie zostanie prawnie podważona (por. wyrok Sądu Najwyższego z dnia 13 października 1972 roku, III PRN 66/72). Powyższe wywołuje niekorzystne dla wierzyciela konsekwencje. Nie można przede wszystkim stracić z pola widzenia tego, że po prawomocnym zakończeniu postępowania, w którym została zawarta ugoda sądowa, uchylenie się od skutków materialnoprawnych ugody sądowej może nastąpić w drodze powództwa o ustalenie nieważności lub bezskuteczności zawartej ugody sądowej (art. 203 § 4 k.p.c., art. 82-88 k.c., art. 918 § 1 i 2 k.c.) lub powództwa o pozbawienie wykonalności tytułu wykonawczego (art. 840 § 1 pkt 1 k.p.c.). Zwracam w szczególności uwagę na to, że w oparciu o art. 840 § 1 pkt 1 k.p.c. dłużnik może w drodze powództwa żądać pozbawienia tytułu wykonawczego wykonalności, jeżeli przeczy zdarzeniom, na których oparto wydanie klauzuli wykonalności.

Powód podkreślił nadto, że uzyskanie przez powoda tytułu wykonawczego nie stanowi przeszkody do zawarcia porozumienia z dłużnikami przed skierowaniem sprawy na drogę postępowania egzekucyjnego. Wszak złożenie po zakończeniu postępowania sądowego wniosku o restrukturyzację zadłużenia i zawarcie porozumienia umożliwi stronie pozwanej wykonanie wyroku w sposób dobrowolny, a jednocześnie będzie uwzględniało słuszne interesy wierzyciela. Ustalony zostanie wówczas taki harmonogram spłat, który umożliwi dłużnikom realną spłatę zobowiązań wobec powoda.

Z daleko posuniętej ostrożności procesowej powód oświadczył także, iż na etapie postępowania sądowego nie wyraża zgody na rozłożenie spłaty zadłużenia na raty. Jednakże strona powodowa rozumiejąc sytuację osobistą pozwanej oświadcza, iż po uzyskaniu tytułu wykonawczego możliwe jest rozłożenie na raty spłaty zadłużenia obejmującego również należne koszty procesu, w drodze jego restrukturyzacji przeprowadzonej na wniosek pozwanego.

Odnosząc się natomiast do zarzutów zgłoszonych przez pozwanych w sprzeczności od nakazu zapłaty godzi się w pierwszym rzędzie zauważyć, iż wobec niespłacenia przez spadkodawcę pożyczki, powód ma uprawnienie do dochodzenia spłaty zadłużenia od następców prawnych pożyczkobiorcy. Powód nie może ponosić ujemnych konsekwencji nie wywiązywania się przez pożyczkobiorcę z podstawowego obowiązku wynikającego z umowy pożyczki, tj. spłaty pożyczki w umówionym przez strony terminie. Na podkreślenie zasługuje w ocenie powoda

okoliczność, iż spadek jest to ogół praw i obowiązków należących do spadkodawcy w chwili jego śmierci i przechodzących na jego następców prawnych, a zatem, co do zasady wchodzi oni w sytuację prawną, w jakiej znajdował się spadkodawca, a dziedziczeniu podlegają prawa i obowiązki wynikające ze stosunków cywilnoprawnych (umów o charakterze cywilnoprawnym, np. umowy pożyczki). Skoro zaś tak, to odpowiedzialność pozwanych, którzy przyjęli spadek wprost, kształtuje się identycznie, jak samego spadkodawcy. Ponoszą oni zatem pełną odpowiedzialność za uregulowanie wobec wierzycieli spadkowych należności głównej i odsetek w takim zakresie, jak wynikało to z umowy ze spadkodawcą. Powód pragnie również podkreślić, iż ujemne następstwa niespłacenia przez pożyczkobiorcę pożyczki nie mogą być usuwane przez zastosowanie art. 5 k.c. (i.119k SN z dnia 24.04.1997 r., II CHIN (...), OSP 1998). Następstwo prawne pozwanych po zmarłym pożyczkobiorcy zostało stwierdzone przez Sad Rejonowy w (...) postanowieniem z dnia 28 sierpnia 2017 roku, wydanym w sprawie o sygn. akt I Ns (...).

Powód podkreślił nadto, że udowodnił żądanie pozwu co do podstawy jego istnienia, wymagalności, jak i wysokości. Powód przedkładając wraz z pozwem stosowne dokumenty udowodnił, iż zmarły pożyczkobiorca K. S. zawarł przedmiotową umowę pożyczki. Ponadto, wraz niniejszym pismem powód przedkłada także również szczegółowe wyliczenia dochodzonej pozwem należności, obejmujące zarówno okres przed postawieniem całej niespłaconej kwoty w stan wymagalności, jak i po tym dniu (rozliczenie wysokości zadłużenia oraz raport spłaty należności – w aktach sprawy). Nie powinno również budzić wątpliwości w świetle art. 97 k.c. że umowa pożyczki została przez osoby do tego uprawnione. Celem tego przepisu jest zabezpieczenie interesów osób korzystających z usług przedsiębiorstwa, jeżeli dokonują one czynności prawnych w lokalu tego przedsiębiorstwa. Dokonywanie czynności prawnych osobiście przez prowadzącego przedsiębiorstwo nie zawsze jest możliwe i dlatego jest on zmuszony do posługiwania się osobami trzecimi, które w lokalu przedsiębiorstwa mają za zadanie obsługiwanie klientów.

Z ostrożności procesowej powód wskazał nadto, że umowa pożyczki była zabezpieczona cesją z umowy ubezpieczenia WALOR (pkt 24 a umowy). Jednakże, Towarzystwo (...) (...) (dalej: (...)) podjęło decyzję o odmowie wypłaty świadczenia z ubezpieczenia. Jako uzasadnienie swej decyzji (...) wskazało w piśmie z dnia 10 lutego 2017 roku, że zgon pożyczkobiorcy nie kwalifikował się jako zdarzenie objęte zakresem ubezpieczenia. Powodowa Kasa wystąpiła – po uzyskaniu informacji o zgonie pożyczkobiorcy – z wnioskiem o wypłatę świadczenia z ubezpieczenia i uzyskała decyzję odmowną.

Pismem procesowym z dnia 27 marca 2020 roku powód, reprezentowany przez profesjonalnego pełnomocnika w osobie radcy prawnego, ograniczył powództwo, co równało się z cofnięciem żądania pozwu ponad sprecyzowanie kwoty wraz z e zrzeczeniem się roszczenia w tym zakresie i wniósł o zasądzenie solidarnie od pozwanych na rzecz powoda kwoty 19.639,34 złotych wraz z odsetkami umownymi w wysokości czterokrotności stopy kredytu lombardowego NBP w stosunku rocznym, od dnia 14 marca 2020 roku do dnia zapłaty, ale nie więcej niż wysokość odsetek maksymalnych za opóźnienie oraz wszelkich kosztów postępowania w tym kosztów zastępstwa procesowego według norm przepisanych.

Następnie pismem procesowym z dnia 14 maja 2020 roku powód, reprezentowany przez profesjonalnego pełnomocnika w osobie radcy prawnego, ograniczył powództwo, co równało się z cofnięciem żądania pozwu ponad sprecyzowanie kwoty wraz z e zrzeczeniem się roszczenia w tym zakresie i wniósł o zasądzenie solidarnie od pozwanych na rzecz powoda kwoty 19.450,30 złotych wraz z odsetkami umownymi w wysokości czterokrotności stopy kredytu lombardowego NBP w stosunku rocznym, od dnia 17 kwietnia 2020 roku do dnia zapłaty, ale nie więcej niż wysokość odsetek maksymalnych za opóźnienie oraz wszelkich kosztów postępowania w tym kosztów zastępstwa procesowego według norm przepisanych.

Pismem procesowym z dnia 19 maja 2020 roku powód, reprezentowany przez profesjonalnego pełnomocnika w osobie radcy prawnego, ograniczył powództwo, co równało się z cofnięciem żądania pozwu ponad sprecyzowanie kwoty wraz z e zrzeczeniem się roszczenia w tym zakresie i wniósł o zasądzenie solidarnie od pozwanych na rzecz powoda kwoty 19.210,64 złotych wraz z odsetkami umownymi w wysokości czterokrotności stopy kredytu lombardowego NBP w stosunku rocznym, od dnia 16 maja 2020 roku do dnia zapłaty, ale nie więcej niż wysokość odsetek maksymalnych za opóźnienie oraz wszelkich kosztów postępowania w tym kosztów zastępstwa procesowego według norm przepisanych.

Pismem z dnia 25 czerwca 2020 roku pełnomocnik pozwanych złożył wniosek o zawieszenie postępowania z uwagi na toczące się przed Sadem Rejonowym w (...) postępowanie w sprawie zgodnego działu spadku po zmarłym K. S., w której wnioskodawcami były pozwane, a uczestnikiem postępowania – H. S..

Postanowieniem z dnia 6 lipca 2020 roku, wydanym w sprawie I C 31/20, Sąd Rejonowy w (...) oddalił wniosek w przedmiocie zawieszenia postępowania.

Pismem procesowym z dnia 17 lipca 2020 roku powód, reprezentowany przez profesjonalnego pełnomocnika w osobie radcy prawnego, ograniczył powództwo, co równało się z cofnięciem żądania pozwu ponad sprecyzowanie kwoty wraz ze zrzeczeniem się roszczenia w tym zakresie i wniósł o zasądzenie solidarnie od pozwanych na rzecz powoda kwoty 18.957,74 złotych wraz z odsetkami umownymi w wysokości czterokrotności stopy kredytu lombardowego NBP w stosunku rocznym, od dnia 17 czerwca 2020 roku do dnia zapłaty, ale nie więcej niż wysokość odsetek maksymalnych za opóźnienie oraz wszelkich kosztów postępowania w tym kosztów zastępstwa procesowego według norm przepisanych.

W piśmie procesowym z dnia 25 czerwca 2020 roku pełnomocnik pozwanych złożył wniosek o wezwanie do wzięcia udziału w procesie – przypozwanie – H. S..

Pismem procesowym z dnia 3 sierpnia 2020 roku powód, reprezentowany przez profesjonalnego pełnomocnika w osobie radcy prawnego, ograniczył powództwo, co równało się z cofnięciem żądania pozwu ponad sprecyzowanie kwoty wraz z e zrzeczeniem się roszczenia w tym zakresie i wniósł o zasądzenie solidarnie od pozwanych na rzecz powoda kwoty 18.688,97 złotych wraz z odsetkami umownymi w wysokości czterokrotności stopy kredytu lombardowego NBP w stosunku rocznym, od dnia 18 lipca 2020 roku do dnia zapłaty, ale nie więcej niż wysokość odsetek maksymalnych za opóźnienie oraz wszelkich kosztów postępowania w tym kosztów zastępstwa procesowego według norm przepisanych.

Pismem procesowym z dnia 28 września 2020 roku powód, reprezentowany przez profesjonalnego pełnomocnika w osobie radcy prawnego, ograniczył powództwo, co równało się z cofnięciem żądania pozwu ponad sprecyzowanie kwoty wraz z e zrzeczeniem się roszczenia w tym zakresie i wniósł o zasądzenie solidarnie od pozwanych na rzecz powoda kwoty 17.786,90 złotych wraz z odsetkami umownymi w wysokości czterokrotności stopy kredytu lombardowego NBP w stosunku rocznym, od dnia 14 marca 2020 roku do dnia zapłaty, ale nie więcej niż wysokość odsetek maksymalnych za opóźnienie od kwot szczegółowo określonych w tym piśmie procesowym.

Na rozprawie w dniu 7 października 2020 roku wniosek o przypozwanie H. S. został cofnięty przez pełnomocnika pozwanych.

Sąd ustalił następujący stan faktyczny:

K. S. będąc od dnia 31 października 2008 roku członkiem (...) S. w G., w dniu 18 czerwca 2014 roku zawarł z powodem (...) S. w G. umowę pożyczki (kredyt konsumencki) nr (...), na podstawie której przyznano mu kredyt w wysokości 25.000,00 złotych. Umowa została zawarta na okres od 18 czerwca 2014 roku do dnia 20 sierpnia 2023 roku. Był to kredyt konsolidacyjny.

W dniu 18 czerwca 2014 roku pożyczkobiorca K. S. wyraził również zgodę na potrącenie z kwoty udzielonej pożyczki nr (...) kwoty 1.250,00 złotych tytułem prowizji z tytułu udzielenia pożyczki.

Zobowiązanie zostało poręczona przez małżonka pożyczkobiorcy – H. S..

K. S. zobowiązał się do spłaty tej pożyczki wraz z należnymi odsetkami do dnia 20 sierpnia 2023 roku, w ratach miesięcznych płatnych bez wezwania w terminach i kwotach wskazanych w harmonogramie spłaty pożyczki, który stanowi załącznik nr 2 do niniejszej umowy.

Splata zobowiązania nie była zawsze regulowana terminowo.

W ramach zabezpieczenia przyznanej pożyczki K. S. przystąpił do umowy ubezpieczenia grupowego WALOR i z tego tytułu był zobowiązany do uiszczania na rzecz Kasy opłaty stanowiącej zwrot kosztów ubezpieczenia w całym okresie obowiązywania niniejszej umowy. Opłata płatna była jednorazowo w dacie wypłaty pożyczki a jej wysokość wynosiła 2.303,254 złotych.

dowód: umowa pożyczki z dnia 18 czerwca 2014 roku k. 21 – 23v, deklaracja zgody na przystąpienie do grupowego ubezpieczenia k. 220, dyspozycja wypłaty gotówką k. 210 – 211, dyspozycja potrącenia k. 212, dowód z innych środków dowodowych: statut (...) im. (...) w G. k. 130 - 134, regulamin udzielania kredytów i pożyczek konsumenckich k. 24 – 25v, harmonogram spłaty pożyczki k. 125 – 125v.

W dniu 29 stycznia 2017 roku w C. zmarł pożyczkobiorca K. S..

bezsporne, nadto dowód z innych wniosków dowodowych: odpis skrócony aktu zgonu k. 29.

Śmierć pożyczkobiorcy K. S., zgodnie z treścią § 34 Regulaminu udzielania kredytów i pożyczek konsumenckich (...), spowodowała ustanie jego członkostwa, a roszczenie o zwrot pożyczki stało się wymagalne z dniem ustania członkostwa. Od dnia wymagalności roszczenia powód naliczał odsetki karne od całego niespłaconego kapitału pożyczki, który wynosił 20.188,80 złotych.

bezsporne, nadto dowód z innych wniosków dowodowych § 34 Regulamin k. 24 - 25v.

Postanowieniem z dnia 28 sierpnia 2017 roku Sąd Rejonowy w (...), w sprawie I Ns (...), stwierdził, że spadek po K. S., na podstawie ustawy nabyła jego żona H. S. w 1/4 części oraz jego dzieci A. K., E. S., A. B. (2) i K. D. każda z tych osób w 3/16 części z tym, że nabycie spadku nastąpiło w sposób prosty.

Wyrokiem z dnia 14 września 2018 roku, wydanym w sprawie I C (...) upr, Sąd Rejonowy w (...) zasądził od pozwanej H. S. na rzecz powoda (...). S. z siedzibą w G. kwotę 19.582,14 zł wraz z odsetkami umownymi w wysokości 10% w stosunku rocznym od dnia 24 sierpnia 2017 roku do dnia 7 września 2018 roku i jednocześnie zasądzoną w punkcie 1 należność główną wraz z odsetkami umownymi w wysokości 2.033,32 zł (słownie: dwa tysiące trzydzieści trzy złotych trzydzieści dwa groszy) rozkłada na 72 miesięczne raty, przy czym pierwsza rata w wysokości 315,46 zł (słownie: trzysta piętnaście złotych czterdzieści sześć groszy) i każda następna rata po 300 zł (trzysta złotych) płatne do dnia 15 – go każdego miesiąca, poczynając od miesiąca następnego od tego, w którym niniejszy wyrok się uprawomocni, z odsetkami umownymi w wysokości 10% w razie nieuiszczenia poszczególnych rat w terminie, a w razie zmiany wysokości stopy kredytu lombardowego NBP – z odsetkami stanowiącymi czterokrotność wysokości tych odsetek, nie więcej jednak niż wysokości odsetek maksymalnych za opóźnienie.

bezsporne, nadto dowód: wyrok Sądu Rejonowego w (...) z dnia 14 września 2018 roku, wydany w sprawie I C 861/19 k. 56 oraz fakt znany z urzędu – akta I Ns 167/20 k. 7.

Powód - (...). S. z siedzibą w G. w październiku 2019 roku wzywała pozwane do zwrotu świadczenia wynikającego z udzielonej pożyczki z dnia 18 czerwca 2014 roku.

dowód: wezwanie i potwierdzenie odbioru k. 30 – 37v.

W dniu 7 maja 2020 roku został złożony do Sądu Rejonowego w (...) wniosek o podział majątku wspólnego K. S. i H. S. oraz o zgodny dział spadku po K. S..

Postanowieniem z dnia 27 sierpnia 2020 roku, wydanym w sprawie I Ns 167/20, Sad Rejonowy w (...) ustalił, że: w skład majątku wspólnego K. S. i H. S. wchodzi prawo własności działki zabudowanej o numerze (...) położonej w B., dla której to nieruchomości w Sądzie Rejonowym w C. prowadzona jest księga wieczysta Kw (...) w skład spadku po K. S., którego nabycie stwierdzono prawomocnym postanowieniem Sądu Rejonowego w (...) z dnia 28 sierpnia 2017

roku wydanym w sprawie I Ns (...) wchodzi wynoszący 1/2 (jedna druga) udział w prawie własności nieruchomości opisanej w punkcie 1 postanowienia, wartość majątku wspólnego K. S. i H. S. opisanego w punkcie 1 postanowienia wynosi 80.000 zł (osiemdziesiąt tysięcy złotych), a wartość spadku po K. S. opisanego w punkcie 2 wynosi 40.000 zł (czterdzieści tysięcy złotych). Następnie dokonał podziału majątku wspólnego K. S. i H. S. oraz działu spadku po K. S. w ten sposób, że majątek opisany w punktach 1 i 2 postanowienia przyznać na wyłączną własność H. S., bez obowiązku spłat wnioskodawców.

bezsporne, fakt znany z urzędu: postanowienie Sądu Rejonowego w (...) z dnia 27 sierpnia 2020 roku, akta sprawy I Ns 167/20 k. 60.

Sąd zważył, co następuje:

W niniejszej sprawie przedmiotem żądania pozwu było roszczenie wynikające z umowy pożyczki z dnia 18 czerwca 2014 roku, która nie została wykonana przez pożyczkobiorcę – K. S. - z uwagi na jego śmierć w dniu 29 stycznia 2017 roku. Należy jednak przy tym podkreślić, że umowa pożyczki została poręczona przez H. S., która jako jedna ze spadkobierców, reguluje zobowiązanie zgodnie z treścią wyroku Sądu Rejonowego w (...) z dnia 14 września 2018 roku, wydane w sprawie I C (...). Legitymacja bierna pozwanych, która nie była kwestionowana w toku niniejszego procesu, wynika natomiast z treści postanowienia Sądu Rejonowego w (...) z dnia 28 sierpnia 2017 roku, wydanego w sprawie I Ns (...), w którym stwierdzono, że spadek po K. S., na podstawie ustawy nabyła jego żona H. S. w 1/4 części oraz jego dzieci A. K., E. S., A. B. (2) i K. D. każda z tych osób w 3/16 części z tym, że nabycie spadku nastąpiło w sposób prosty

Z uwagi na okoliczność, że pozwane jako następcy prawni pożyczkobiorcy, reprezentowane przez profesjonalnego pełnomocnika w osobie radcy prawnego, zakwestionowały zarówno zasadność i wysokość dochodzonego roszczenia, to w pierwszej kolejności koniecznym było rozważenie zarzutów pozwanych.

Niewątpliwym jest, że powód wywodził swoje roszczenie z umowy pożyczki zawartej w dniu 18 czerwca 2014 roku przez spadkodawcę – K. S. z powoda, która to została poręczona przez małżonkę spadkodawcy - H. S.. Niewątpliwym jest również, że pożyczkodawca jest przedsiębiorcą zajmującym się prowadzeniem działalności gospodarczej, między innymi, w zakresie udzielania pożyczek gotówkowych, zaś strona pozwana – K. T. - osobą fizyczną, czyli konsumentem. Zatem podstawą prawną rozstrzygnięcia jest art. 720 kc oraz przepisy ustawy z dnia 12 maja 2011 roku o kredycie konsumenckim.

Zgodnie z treścią art. 720 k.c., przez umowę pożyczki dający pożyczkę zobowiązuje się przenieść na własność biorącego określoną ilość pieniędzy albo rzeczy oznaczonych tylko co do gatunku, a biorący zobowiązuje się zwrócić tę samą ilość pieniędzy albo tę samą ilość rzeczy tego samego gatunku i tej samej jakości. Umowa pożyczki, której wartość przenosi pięćset złotych, powinna być stwierdzona pismem. Oznacza to, że przy umowie pożyczki, głównymi świadczeniami stron są, po stronie pożyczkodawcy udostępnienie określonych środków finansowych do korzystania na określony okres czasu, a ze strony pożyczkobiorcy, zwrot tych środków. Przy czym, zgodnie z przyjętą linią orzecznictwa, którą Sąd w niniejszym składzie w pełni podziela, pojęcie "głównych świadczeń stron" (art. 385¹ § 1 zd. 2. k.c.) należy interpretować raczej wąsko, w nawiązaniu do elementów przedmiotowo istotnych umowy (por. wyrok Sądu Najwyższego z dnia 8 czerwca 2004 roku, I CK 635/03, z dnia 10 lipca 2014 roku, I CSK 531/13). Oznacza to, że pozostałe świadczenia, w tym wynagrodzenie pożyczkodawcy są świadczeniami ubocznymi, do których jak najbardziej ma zastosowanie przepis art. 385¹ k.c.

Umowa pożyczki została ukształtowana w kodeksie cywilnym w taki sposób, że co do zasady może być zarówno umową odpłatną, jak i nieodpłatną.

W przypadku zawarcia przez strony odpłatnej umowy pożyczki, wynagrodzenie pożyczkodawcy winno być wyraźnie określone w umowie. Co do zasady formę wynagrodzenia za korzystanie z cudzego kapitału stanowią odsetki, ewentualnie zapłata prowizji. Istotnym jest również, że umowa pożyczki, sformułowana zgodnie z zasadami uczciwego i rzetelnego obrotu na rynku kapitałowym, powinna jasno określać, które opłaty i prowizje stanowią zysk

pożyczkodawcy, a które są pobierane na pokrycie konkretnych kosztów ponoszonych przez niego w związku z zawartą umową i jej obsługą. Dlatego też za niedozwolone klauzule umowne, w świetle art. 385¹ § 1 k.c., należy uznać te postanowienie umowne, które pod postacią opłaty pobieranej formalnie na poczet pokrycia kosztów konkretnych czynności, w rzeczywistości stanowią dla pożyczkodawcy źródło dodatkowego zysku, ukryte przed konsumentem, pozwalającego mu omijać przepisy dotyczące wysokości odsetek maksymalnych oraz niedopuszczalności kary umownej za niespełnienie świadczenia pieniężnego (art. 483 § 1 k.c.).

Z powyższego wynika zatem, że w procesie związanym z wykonaniem umowy pożyczki powód jest zobowiązany udowodnić, że strony zawarły umowę tej kategorii, a także, że przeniósł na własność biorącego pożyczkę określoną w umowie ilość pieniędzy albo rzeczy oznaczonych co do gatunku. Dopiero bowiem w razie przedstawienia przez stronę powodową konkretnych dowodów na okoliczność istnienia i wysokości wierzytelności, biorący pożyczkę powinien wykazać wykonanie swego świadczenia w postaci zwrotu tej samej ilości pieniędzy albo tej samej ilości rzeczy tego samego gatunku i tej samej jakości. Wówczas bowiem konkretyzuje się w stosunku do pozwanego ciężar dowodowy wynikający z treści art. 6 k.c., którego procesowym odpowiednikiem jest art. 232 k.p.c. Dlatego też powód już w pozwie powinien przedstawić dowody wskazujące na zasadność i wysokość dochodzonej należności, umożliwiając stronie pozwanej ich weryfikację i odniesienie się do nich stosownie do stanu sprawy.

W ocenie Sądu, powód wykazał zarówno zasadność, jak i wysokość dochodzonego roszczenia. Z zaoferowanego bowiem w sprawie materiału dowodowego bezsprzecznie wynika, że pomiędzy spadkodawcą K. S. a powodem doszło do skutecznego zawarcia umowy pożyczki nr (...), w dniu 18 czerwca 2014 roku oraz, że spadkodawca – K. S. otrzymał do dyspozycji określoną kwotę pieniężną, zobowiązując się do jej spłaty w terminach i wysokości wynikającej z harmonogramu.

Natomiast pozwane nie zaoferowały żadnego materiału dowodowego na wykazanie podnoszonych okoliczności, w szczególności nie wykazały one aby nie doszło do skutecznego zawarcia i wykonania umowy pożyczki pomiędzy spadkodawcą – K. S. a powodem.

Zatem, skoro pozwane A. B. (1), K. D., A. K. i E. S. są następcami prawnymi pożyczkodawcy – K. S., to zgodnie z treścią art. 922 § 1 k.c. prawa i obowiązki majątkowe zmarłego przeszły na nie z chwilą jego śmierci. Okoliczność ta zresztą została potwierdzona postanowieniem Sądu Rejonowego w (...) z dnia z dnia 28 sierpnia 2017 roku, wydanym w sprawie I Ns (...).

Ponadto w myśl art. 1034 § 1 kc, do chwili działu spadku spadkobiercy ponoszą solidarną odpowiedzialność za długi spadkowe. Dlatego też jeżeli jeden ze spadkobierców spełnił świadczenie, może on żądać zwrotu od pozostałych spadkobierców w częściach, które odpowiadają wielkości ich udziałów. Natomiast od chwili działu spadku spadkobiercy ponoszą odpowiedzialność za długi spadkowe w stosunku do wielkości udziałów (art. 1034 § 2 kc).

Z powyższego wynika zatem, że z chwilą działu spadku (umownego lub sądowego) ustaje solidarna odpowiedzialność spadkobierców za długi spadkowe. Skutek ten nie nastąpi jedynie w razie częściowego działu spadku (por. E. Drozd, w: System PrCyw, t. IV, s. 381; E. Macierzyńska-Franaszczyk, Odpowiedzialność za długi, s. 169; E. Skowrońska-Bocian, W. Borysiak, w: System PrPryw, t. 10, 2015, s. 705, Nb 70; K. Żok, w: Gutowski, Komentarz KC 2016, t. II, s. 1807, Nb 10; P. Książak, Prawo spadkowe, Warszawa 2017, s. 431, Nb 537; K. Osajda, w: Osajda, Komentarz 2019, t. IVA, s. 1258, Nt 9; J. Ciszewski, J. Knabe, w: Ciszewski, Nazaruk, Komentarz KC 2019, s. 1822, Nb 5; G. Gorczyński, w: Habdas, Frasz, Komentarz KC 2019, VI, s. 757, Nb 3).

Podstawowym skutkiem działu spadku jest ustanie wspólności masy spadkowej, dlatego też odpada uzasadnienie dla dalszego utrzymywania solidarnej odpowiedzialności spadkobierców za długi spadkowe. Konsekwentnie więc od chwili działu spadku każdy spadkobierca ponosi odpowiedzialność indywidualnie do wysokości swojego udziału (pro rata parte) (por. wyrok Sądu Najwyższego z dnia 7 lutego 2013 roku, II CSK 403/12, Legalis, J. Kremis, w: Gniewek, Machnikowski, Komentarz KC 2016, s. 1778, Nb 4; E. Skowrońska-Bocian, J. Wierciński, w: Gudowski, Komentarz KC 2017, VI, s. 385, Nb 5; K. Osajda, w: Osajda, Komentarz 2019, t. IVA, s. 1258, Nt 6, s. 1260, Nt 16).

Przez chwilę działu spadku należy rozumieć chwilę zawarcia umowy o dział spadku lub chwilę uprawomocnienia się postanowienia działowego (por. K. Żok, w: Gutowski, Komentarz KC 2016, t. II, s. 1807, Nb 8; K. Osajda, w: Osajda, Komentarz 2019, t. IVA, s. 1256, pkt I).

W okolicznościach niniejszej sprawy postanowieniem z dnia 27 sierpnia 2020 roku, wydanym w sprawie I Ns 167/20, Sąd Rejonowy w (...) dokonał sądowego podziału majątku wspólnego i działu spadku po K. S. ustalając, że w skład majątku wspólnego K. S. i H. S. wchodzi prawo własności działki zabudowanej o numerze 193/15 położonej w B., dla której to nieruchomości w Sądzie Rejonowym w (...) prowadzona jest księga wieczysta Kw nr (...), natomiast w skład spadku po K. S., którego nabycie stwierdzono prawomocnym postanowieniem Sądu Rejonowego w (...) z dnia 28 sierpnia 2017 roku wydanym w sprawie I Ns (...) wchodzi wynoszący 1/2 (jedna druga) udział w prawie własności w/w nieruchomości. Następnie dokonano podziału majątku wspólnego K. S. i H. S. oraz działu spadku po K. S. w ten sposób, że majątek opisany w punktach 1 i 2 postanowienia przyznać na wyłączną własność H. S., bez obowiązku spłat wnioskodawców.

Postanowienie powyższe jest prawomocne od dnia 22 września 2020 roku i od tego momentu każdy ze spadkobierców – pozwanych – powinien odpowiadać podzielnie za taką część długów spadkowych, która wynika z wielkości jego udziału spadkowego i proporcjonalnie do niej. Każdy spadkobierca staje się zatem samodzielnym dłużnikiem tej części długów spadkowych, którą odzwierciedla jego udział spadkowy. Dział spadku wpływa więc na sferę uprawnień wierzycieli spadkodawcy i wierzycieli spadku, gdyż od tego zdarzenia wierzyciele ci będą mogli domagać się od spadkobiercy-dłużnika świadczeń w części odpowiadającej jego udziałowi w spadku, w razie zaś niewypłacalności jednego z dłużników, ryzyko tego faktu obciąży wierzyciela (por. kodeks cywilny, art. 1034 SPP T. 10, red. Kordasiewicz 2015, wyd. 3, Legalis).

W niniejszej sprawie bezspornym jest, że na skutek działu spadku po K. S. - pozwane E. S., A. B. (1), K. D. i A. K. przekazały swoje udziały H. S.. Zatem od chwili działu spadku powód nie tylko nie mógł żądać od nich części długu odpowiadającej udziałowi nabytemu przez nich w postępowaniu o stwierdzeniu nabycia spadku po K. S., jak również jego żądanie nie mogło mieć nadal charakteru solidarnego, albowiem z chwila działu spadku ustala odpowiedzialność solidarna spadkobierców za długi spadkowe.

Niewątpliwym natomiast jest, że powód, reprezentowany przez profesjonalnego pełnomocnika w osobie radcy prawnego, pomimo wiedzy o prawomocnym postanowieniu o dziale spadku, nadal konsekwentnie wnosił o zasądzenie solidarnie od pozwanych kwoty wskazywanej na skutek ograniczenia roszczenia.

Należy przy tym podkreślić, że zgodnie z treścią art. 321 § 1 kpc, Sąd nie może wyrokować co do przedmiotu, który nie był objęty żądaniem, ani zasądzać ponad żądanie.

Oznacza to, że sąd nie może zasądzić czego innego lub więcej, jak żądał powód, albo na innej, jak wskazana przez niego podstawa faktyczna powództwa (por. wyrok Sądu Najwyższego z dnia 12 lutego 2002 roku, I CKN 902/99, L.).

Wobec powyższego, skoro dokonano działu spadku po K. S., a konsekwencją tego działu spadku było zbycie przez pozwane swoich udziałów na rzecz małżonki pożyczkodawcy – H. S., to w ocenie Sądu, brak było podstaw do żądania zasądzenia od pozwanych roszczenia na zasadzie solidarności, albowiem z chwilą działu spadku pozwani nie odpowiadają solidarnie za długi spadkowe, czy też żądania od nich części długu odpowiadającej udziałowi nabytemu przez nich w postępowaniu o stwierdzeniu nabycia spadku po K. S..

W przedmiotowej sprawie nie budzi również wątpliwości, że umowa pożyczki została poręczona przez małżonkę K. H. S., która reguluje zobowiązanie, zgodnie z treścią wyroku Sądu Rejonowego w (...) z dnia 14 września 2018 roku, wydanego w sprawie I C (...). Fakt regulowania zobowiązania wynika nadto z pism procesowych samego powoda, składanych w toku niniejszego procesu, w których składał on oświadczenie o ograniczeniu powództwa w przypadku każdorazowej wpłaty dokonanej na poczet tego zobowiązania i wnosząc o umorzenie powództwa w tym zakresie.

Dlatego też, skoro z pisma procesowego powoda z dnia 28 września 2020 roku wynika, że ogranicza on powództwo i wnosi o zasądzenie solidarnie od pozwanych na swoją rzecz kwoty 17.786,90 złotych wraz z odsetkami umownymi w wysokości czterokrotności stopy kredytu lombardowego NBP w stosunku rocznym, od dnia 14 marca 2020 roku do dnia zapłaty, ale nie więcej niż wysokość odsetek maksymalnych za opóźnienie od kwot szczegółowo określonych w tym piśmie procesowym, a pierwotne jego żądanie opiewało na kwotę 20.186,59 złotych, to zasadnym było umorzyć postępowanie w zakresie kwoty 2.399,69 złotych.

Wobec powyższego Sąd orzekł jak w punkcie 1 i 2 sentencji wyroku.